

Е-ДЕМОКРАТІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ: УПРАВЛІНСЬКИЙ ТА КОМУНІКАТИВНИЙ ВИМІРИ

Гіржева Ольга Миколаївна*, доктор економічних наук
Краля Вікторія Григорівна**, кандидат економічних наук
Міненко Софія Іванівна***, докторка філософії з менеджменту
Державний біотехнологічний університет

*ORCID 0000-0003-4548-3512

**ORCID 0000-0003-0990-0788

***ORCID 0000-0003-3033-1911

Дата надходження статті: 13.02.2026

Дата прийняття статті: 06.03.2026

Дата публікації статті: 27.03.2026

Вступ Сучасний етап розвитку глобального інформаційного суспільства характеризується докорінною трансформацією механізмів взаємодії між державою, інститутами громадянського суспільства та індивідами. Електронна демократія виникає не просто як сукупність технологічних рішень, а як фундаментальний інструмент переосмислення соціально-гуманітарної політики. Вона охоплює процеси використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для розширення прав і можливостей громадян, посилення інклюзивності прийняття рішень та забезпечення прозорості державного управління [1]. В умовах зростаючої складності соціальних викликів, е-демократія стає ключовим фактором формування нової якості гуманітарного простору, де цифрові інструменти дозволяють інтегрувати потреби найбільш вразливих груп населення у стратегічне планування розвитку держав.

Огляд останніх досліджень та публікацій. Проблематика електронної демократії та трансформації взаємодії між державою і суспільством активно досліджується як зарубіжними, так і вітчизняними науковцями. Питання функціонування електронного урядування та цифрової трансформації державного управління досліджуються у звітах ООН, зокрема UN E-Government Survey [2], де визначено основні тенденції розвитку цифрових держав.

Вітчизняні науковці, зокрема О. Карпенко, П. Клімушин, Н. Грицяк, досліджують особливості впровадження електронного урядування та електронної демократії в Україні, зосереджуючи увагу на проблемах цифрового розриву, доступності послуг та розвитку електронної участі [3; 4]. Окремі аспекти цифрової комунікації та ролі технологій у демократичних процесах розглянуто у сучасних дослідженнях зарубіжних авторів, зокрема М. Соеckelbergh [5], який аналізує вплив цифрових технологій на демократичні практики.

Водночас, незважаючи на значну кількість досліджень, питання інтеграції управлінського та комунікативного вимірів електронної демократії у формуванні соціально-гуманітарної політики залишаються недостатньо розкритими та потребують подальшого наукового осмислення.

Мета статті дослідження ролі е-демократії як сучасного інструменту формування та реалізації соціально-гуманітарної політики, а також аналіз її управлінського та комунікативного вимірів у контексті розвитку цифрового публічного управління та посилення взаємодії між державою і громадянським суспільством.

Основний матеріал і результати. Електронна демократія базується на глибокому переплетенні демократичних ідеалів із можливостями цифрової ери. В основі цього явища лежить концепція демократії

© Гіржева О. М., Краля В. Г., Міненко С. І., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

як комунікації. Згідно з філософськими підходами Джона Дьюї, демократія — це не лише набір інституційних процедур, а "спосіб асоційованого життя" та "спільного комунікативного досвіду". У цифровому вимірі цей ідеал реалізується через створення середовищ для вільного та відкритого обміну фактами та ідеями, що веде до морального зростання суспільства та формування спільних інтересів [5].

Соціально-гуманітарна політика в цьому контексті розглядається як сфера, де е-демократія забезпечує перехід від інструментального використання комунікації до глибоко комунікативного ідеалу, де участь громадян є конститутивним елементом політичної реальності.

Сучасні дослідження виділяють три фундаментальні соціальні механізми, на яких тримається демократична участь: комунікація, міжособистісні стосунки та соціалізація - у цифровому середовищі ці механізми діють синергічно.

Ефективність участі громадян у формуванні соціальної політики прямо залежить від того, наскільки архітектура цифрових платформ підтримує інформаційну гетерогенність та зміцнює соціальний капітал. Крихкість цифрової демократії часто виникає тоді, коли технологічне середовище не здатне відтворити умови якісної соціалізації та навчання громадянським навичкам, які традиційно існували у фізичних публічних просторах.

Таблиця 1

Трансформація параметрів демократичної участі в умовах розвитку електронної демократії

Параметр демократичної участі	Традиційний вимір	Цифровий (е-демократичний) вимір
Масштаб залучення	Обмежений фізичним простором та часом.	Потенційно необмежений; синхронна та асинхронна участь.
Бар'єри доступу	Географічна віддаленість, бюрократичні перепони.	Мінімізація бар'єрів через онлайн-платформи та мобільні додатки.
Форма комунікації	Переважно вертикальна (зверху-вниз) або обмежена горизонтальна.	Поєднання вертикальних і горизонтальних мереж; багаторівневий діалог.
Швидкість зворотного зв'язку	Значні часові затримки в опрацюванні запитів.	Можливість отримання даних та реакції в реальному часі.

Джерело: сформовано на основі [6]

Розвиток е-демократії тісно пов'язаний із концепцією «гуманізму 2.0», яка передбачає використання цифрових інструментів для проведення гуманітарних переговорів, створення безпечних гуманітарних просторів та реалізації соціальної допомоги в межах парадигми сталого розвитку, що особливо актуально в умовах збройних конфліктів та кризових ситуацій, де дипломатичні інструменти в поєднанні з технологіями дозволяють ефективніше реагувати на потреби постраждалого населення.

Управлінський вимір е-демократії фокусується на реформуванні публічної адміністрації з метою створення більш чутливої, підзвітної та ефективної системи управління соціально-гуманітарною сферою. Електронний уряд виступає технологічним фундаментом, на якому розбудовується електронна участь. Основною метою управлінської трансформації є покращення доступності послуг, усунення корупційних ризиків та оптимізація внутрішніх робочих процесів державних органів.

Впровадження цифрових інструментів дозволяє державі перейти від реактивної моделі управління до превентивної. Використання великих даних (big data) та аналітичних систем дає змогу точніше прогнозувати соціальні потреби та розподіляти гуманітарні ресурси [7]. Прозорість, що забезпечується відкритими даними, дозволяє громадянам моніторити використання бюджетних коштів, призначених для соціального захисту, освіти та охорони здоров'я, що підвищує рівень довіри до інституцій.

Управлінська реформа через призму е-демократії включає[8]:

1. переведення реєстраційних процедур, подання документів та отримання виплат в онлайн-формат, що значно скорочує час очікування для громадян;

2. використання платформ для онлайн-консультацій дозволяє залучати експертне співтовариство та представників вразливих груп до розробки стратегій соціального розвитку на ранніх етапах;

3. механізми електронних петицій та звернень створюють прямий канал тиску громадянського суспільства на органи влади, вимагаючи звітності за виконання соціальних програм.

Згідно зі звітом ООН 2024 року, інтеграція штучного інтелекту (ШІ) в систему електронного урядування відкриває нові горизонти для соціально-гуманітарної політики. ШІ здатний автоматизувати

аналіз тисяч громадянських пропозицій, виокремлюючи найбільш актуальні проблеми, та допомагати в розробці персоналізованих траєкторій надання соціальної допомоги. Водночас управлінський вимір потребує збалансованого регулювання, щоб мінімізувати ризики алгоритмічної упередженості та забезпечити дотримання прав людини при використанні автоматизованих систем [6].

Комунікативний вимір е-демократії розглядає технології як медіум для формування публічної сфери, де відбувається деліберация – обґрунтоване обговорення суспільно значущих питань. На відміну від традиційних медіа, цифрові платформи дозволяють реалізувати симетричну двосторонню комунікацію між урядом та суспільством. Особливо важливо це для неурядових організацій (НУО), які використовують цифровий ландшафт для висвітлення соціальної несправедливості та мобілізації громадян на підтримку гуманітарних проєктів.

Ефективна комунікація в межах е-демократії не обмежується монологічним інформуванням з боку влади. Вона передбачає активне слухання та взаємодію в режимі реального часу. Проте існують виклики: багато організацій використовують соціальні мережі переважно для просування своєї діяльності (переконаливий характер комунікації), замість того, щоб створювати форуми для справжнього діалогу. Для соціально-гуманітарної політики виникає необхідність переходу до стратегій «глибокої комунікації», де враховуються відмінності в соціальних позиціях та владних повноваженнях учасників [10].

Таблиця 2

Рівні електронної участі громадян у системі е-демократії (ЕРІ) та їх комунікативний зміст

Рівень електронної участі (ЕРІ)	Зміст комунікативної взаємодії	Роль громадянина
Е-інформування	Держава надає інформацію про соціальні права, послуги та політику.	Пасивний споживач інформації.
Е-консультація	Держава збирає відгуки та пропозиції щодо законопроектів або ініціатив.	Активний учасник обговорення; радник.
Е-прийняття рішень	Спільне проєктування соціальних сервісів та політик.	Співавтор рішень; партнер держави.

Джерело: сформовано на основі [11]

Електронна демократія сприяє зміцненню соціальної стабільності через посилення громадянської солідарності. Цифрові форуми та соціальні мережі дозволяють створювати віртуальні громади навколо спільних цінностей та проблем, що допомагає подолати відчуження та апатію, особливо серед молоді, для якої цифрові платформи є природним середовищем формування політичної ідентичності та навчання громадянським практикам.

Аналіз світових лідерів у сфері електронного урядування та участі, згідно з рейтингом ООН 2024 року, дозволяє виділити найкращі практики реалізації соціально-гуманітарної політики через цифрові інструменти. Глобальний індекс розвитку електронного уряду (EGDI) демонструє значний прогрес: середня вартість індексу зросла до 0,6382 у 2024 році порівняно з 0,6102 у 2022 році [12].

Кожна з країн-лідерів має власну специфіку інтеграції е-демократії в соціальну сферу [13]:

- Данія займає перше місце у світі завдяки акценту на «цифрових послугах соціального забезпечення» (digital welfare services). Країна забезпечує безшовну інтеграцію медичних, освітніх та соціальних послуг у єдину цифрову екосистему, орієнтовану на користувача.

- Фінляндія фокусується на прозорості та залученні вразливих груп. Платформи типу Digiraati.fi (Віртуальна рада) дозволяють збирати думки молоді з делікатних питань, таких як соціальна тривожність, самотність та досвід навчання, що безпосередньо впливає на формування національної стратегії захисту дітей.

- Естонія виступає глобальною моделлю цифрової трансформації. 99% державних послуг доступні онлайн, а використання блокчейн-технологій забезпечує цілісність соціальних даних та високий рівень довіри громадян.

Глобальний досвід свідчить, що цифрова трансформація є не лише питанням інфраструктури, а й питанням інклюзії. Країни, що інвестують у цифрову грамотність, демонструють кращі показники соціальної згуртованості та ефективності гуманітарних програм.

Україна демонструє один із найбільш динамічних темпів цифрової трансформації у світі. У 2024 році країна посіла 5-те місце у глобальному рейтингу цифрового розвитку публічних послуг, що є значним стрибком порівняно з 102-м місцем у 2018 році. Платформа «Дія» та «Єдина платформа місцевої елек-

тронної демократії» (e-DEM) стали ключовими інструментами реалізації соціально-гуманітарної політики [14].

Платформа e-DEM об'єднує інструменти, які дозволяють громадянам безпосередньо впливати на соціальний клімат у своїх населених пунктах[8]:

- Електронні петиції виступають як механізм впливу на місцеву владу, який вимагає обов'язкового розгляду при досягненні певного порогу підписів (наприклад, 350 підписів у Вінниці для питань реорганізації шкіл або 3000 підписів у Дніпрі для встановлення камер безпеки).

- Громадський бюджет (Бюджет участі) є інструментом, яким скористалися понад 1 млн українців, подавши більше 8000 проєктів на суму близько 700 млн грн. – дозволяє мешканцям самостійно визначати пріоритети фінансування соціально корисних ідей (дитячі майданчики, освітлення, розвиток інфраструктури).

- Електронні консультації є платформою для обговорення стратегій розвитку громад та проєктів нормативних актів. Важливим аспектом є участь громадян у процесах декомунізації та перейменування топонімів, що є частиною гуманітарної політики національної пам'яті.

- Геоінформаційний сервіс «Відкрите місто» дозволяє оперативно повідомляти про проблеми благоустрою та ЖКГ, залучаючи комунальні служби до швидкого реагування.

Російське вторгнення 2022 року не зупинило, а прискорило розвиток е-демократії, адаптувавши її до потреб воєнного часу. Онлайн-інструменти стали засобом збереження зв'язку між громадами та мільйонами переміщених осіб(табл.3).

Таблиця 3

Функціональна трансформація інструментів е-демократії в період воєнних викликів

Інструмент під час війни	Функціональні зміни та роль
Ради ВПО та ветеранів	Створення нових консультативних органів для інтеграції переміщених осіб та підтримки захисників.
Зміна статутів громад	Надання ВПО прав на участь у місцевій демократії нарівні з постійними жителями.
Цифрові сервіси в «Дії»	Отримання статусу ВПО, допомоги «єПідтримка», подання заявок на відновлення житла.
Молодіжні ради	Активізація молоді (від 14 років) у плануванні післявоєнного відновлення громад.

Джерело: сформовано на основі [16]

Цифровізація освіти через портал «Дія.Освіта» забезпечила доступ до навчання та перекваліфікації для тисяч українців, чиє життя було зруйноване війною, що є критичним елементом гуманітарної стабілізації.

Для оцінки ефективності е-демократії як інструменту соціальної політики критично важливим є вивчення досвіду кінцевих користувачів. Згідно з опитуваннями UNDP 2024 року, 55% українців користувалися державними електронними сервісами протягом останнього року. Рівень задоволеності користувачів є високим – 84% оцінюють свій досвід як позитивний [17].

Дослідження демонструють наявність «цифрового розриву», який корелює з віком, місцем проживання та рівнем доходів. Молодь та жителі великих міст є найбільш активними користувачами, тоді як люди похилого віку стикаються з найбільшими труднощами.

Цікавим трендом є те, що серед найбільш активних користувачів інтернету (понад 3 години на добу) значну частку становлять саме вразливі групи: ВПО, ветерани та самотні батьки (81.5–86%) – цифрові інструменти є для них життєво необхідним каналом комунікації та отримання підтримки.

Таблиця 4

Фактори цифрового розриву та недовіри до електронних державних сервісів

Причина відмови від е-сервісів (2024)	Частка респондентів (%)
Відсутність потреби (разовий характер послуг)	67%
Брак цифрових навичок	26%
Брак довіри до безпеки даних	25%
Необізнаність про онлайн-можливість	19%
Відсутність пристрою або доступу до мережі	12%

Джерело: сформовано на основі [17]

Електронна демократія несе не лише можливості, а й значні ризики, пов'язані з інформаційною безпекою та захистом приватності. Для України, яка перебуває під постійними кібератаками з боку РФ, це питання є екзистенційним. Атаки на критичну інфраструктуру, таку як мережа «Київстар» у 2023 році, демонструють вразливість цифрового демократичного простору [18].

Рівень недовіри до цифрових послуг через побоювання щодо витоку персональних даних зріс з 16% у 2021 році до 26% у 2024 році [15]. Це сигналізує про те, що технологічний прогрес повинен супроводжуватися прозорою комунікацією щодо заходів безпеки. Захист даних у гуманітарному секторі є особливо чутливим, оскільки витік інформації про вразливих осіб може призвести до їхнього переслідування або дискримінації.

Управлінські рішення мають включати:

- впровадження надійних систем ідентифікації та шифрування.
- законодавче регулювання захисту прав цифрових користувачів.
- розвиток міжнародних партнерств для обміну досвідом у відбитті гібридних загроз.

На міжнародному рівні е-демократія інтегрується в систему гуманітарної дипломатії - координація допомоги через цифрові платформи ООН (ОСНА) та використання нових технологій для моніторингу дотримання прав людини.

Використання безпілотних літальних апаратів для картографування зон лиха, чат-ботів для надання психологічної підтримки та блокчейну для відстеження ланцюжків постачання ліків – все це приклади того, як управлінський вимір е-демократії підвищує ефективність гуманітарної дії. Технології дозволяють зробити допомогу більш «людиноцентричною», надаючи постраждалим можливість самим визначати свої потреби через цифрові канали зворотного зв'язку.

Проте важливо уникати «цифрового колоніалізму», коли технологічні рішення нав'язуються без урахування місцевого контексту та цифрової грамотності населення. Ефективна гуманітарна політика вимагає гармонізації міжнародних стандартів із локальними практиками самоорганізації.

Майбутнє е-демократії як інструменту соціально-гуманітарної політики залежить від здатності держав подолати структурні та ментальні бар'єри. Стратегічні орієнтири мають включати перехід до моделі «безшовної демократії», де цифрова участь є невід'ємною частиною повсякденного життя.

Дослідники виокремлюють пріоритети до 2030 року:

1. Інвестиції в інфраструктуру (особливо швидкісний інтернет у сільській місцевості та прифронтових зонах) та масове навчання цифровим навичкам людей похилого віку.
2. Перехід від простих голосувань до складних систем онлайн-деліберації, які дозволяють проходити через цикли обговорення, уточнення пропозицій та спільного прийняття рішень.
3. Розробка фреймворків для використання штучного інтелекту в державному управлінні, які б гарантували справедливість, прозорість алгоритмів та захист від дискримінації.
4. Створення національних систем захисту даних, здатних протистояти державним суб'єктам-агресорам, та інтеграція в глобальні мережі безпеки.

Електронна демократія демонструє свою найбільшу силу тоді, коли вона служить не лише для надання послуг, а для розширення суб'єктності громадян. У соціально-гуманітарному вимірі це означає перетворення вразливих осіб з об'єктів опіки на активних учасників формування свого майбутнього. Досвід України доводить, що навіть у найтемніші часи цифрова демократія може бути світлом, що єднає націю, забезпечує справедливість та закладає фундамент для демократичного відновлення.

Розвиток е-демократії повинен базуватися на розумінні того, що технологія є лише засобом, а метою залишається людина, її гідність та права. Тільки через поєднання ефективного управління та відкритої комунікації можна побудувати суспільство, де кожен голос має значення, а кожна гуманітарна потреба знаходить своєчасний та адекватний відгук у політиці держави.

Висновки. Електронна демократія є стратегічно важливим інструментом формування та реалізації соціально-гуманітарної політики в умовах цифрової трансформації суспільства. Її сутність виходить за межі технологічного забезпечення електронних сервісів і полягає у формуванні нової моделі взаємодії між державою та громадянами, заснованої на принципах відкритості, підзвітності, інклюзивності та людиноцентризму. Управлінський вимір е-демократії забезпечує модернізацію публічної адміністрації через дебюрократизацію процедур, розвиток електронної участі, використання відкритих даних, інструментів аналітики та штучного інтелекту для прогнозування соціальних потреб і підвищення адресності соціальної підтримки.

Комунікативний вимір е-демократії трансформує публічну сферу, забезпечуючи перехід від одностороннього інформування до двостороннього діалогу та партнерської моделі взаємодії. Цифрові платформи створюють умови для залучення громадян до процесів консультацій і спільного прийняття рішень, що підсилює їхню суб'єктність у соціально-гуманітарній політиці.

Водночас розвиток е-демократії супроводжується низкою викликів, зокрема цифровою нерівністю, ризиками кібербезпеки, зростанням недовіри до захисту персональних даних та необхідністю етичного регулювання використання алгоритмічних систем. Подальший розвиток е-демократії потребує комплексної державної політики, спрямованої на зміцнення кіберстійкості, підвищення цифрової грамотності населення, розвиток деліберативних платформ та забезпечення балансу між технологічною інноваційністю і дотриманням прав людини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. E-democracy | Social Sciences and Humanities | Research Starters – EBSCO, URL: <https://www.ebsco.com/research-starters/social-sciences-and-humanities/e-democracy>
2. United Nations. UN E-Government Survey 2022: The Future of Digital Government. New York: UN, 2022. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2022>
3. Карпенко О.В (Ред). Цифрове врядування. (Монографія). Київ: ІДЕЯ ПРИНТ, 2020, 235с.
4. Клімушин П.С., Серенко А.О. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: Монографія. Х.: Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2010. 312с.
5. Coeckelbergh M. Democracy as Communication: Towards a Normative Framework for Evaluating Digital Technologies. Contemporary Pragmatism. 2024. Vol. 21 (2). P. 217–235. DOI: <https://doi.org/10.1163/18758185-bja10088>
6. Концепція розвитку електронної демократії в Україні та план заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 797-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-p>
7. From digital promise to frontline practice: new and emerging technologies in humanitarian action – WeRobotics, URL: <https://werobotics.org/assets/Documents-Reports-PDF/OCHA-Technology-Report.pdf>
8. EDEM - Платформа електронної демократії URL: https://e-dem.ua/about_us
9. UN E-Government Survey 2024 – Public Institutions, URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2024>
10. Moreno-Cabanillas A, Castillero-Ostio E, Castillo-Esparcia A. Digital Communication and Social Organizations: An Evaluation of the Communication Strategies of the Most-Valued NGOs Worldwide. Future Internet. 2024; 16(1):26. URL: <https://doi.org/10.3390/fi16010026>
11. EGOVKB | United Nations > About > Overview > E-Participation Index – Public Institutions, URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/About/Overview/E-Participation-Index>
12. Global Trends in E-Government, URL: <https://desapublications.un.org/sites/default/files/publications/2024-09/%28Chapter%20%29%20E-Government%20Survey%202024%201392024.pdf>
13. 5.9 E-participation - National Policies Platform - European Union, URL: <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/finland/59-e-participation>
14. UN E-Government Survey 2024: Tough Road Ahead - The RegTech, URL: <https://reg-tech.co/2024/10/09/2024-un-e-government-survey-review/>
15. Digital Transformation Under the Pressure of Circumstances, URL: <https://voxukraine.org/en/digital-transformation-under-the-pressure-of-circumstances>
16. 5 інструментів локальної демократії, які ефективно працюють під час війни URL: <https://www.irf.ua/5-instrumentiv-lokalnoyi-demokratiyi-yaki-efektyvno-praczuuyut-pid-chas-vijny/>
17. Analytical report “Opinions and views of Ukrainians on state. URL: <https://www.undp.org/ukraine/publications/analytical-report-opinions-and-views-ukrainians-state-electronic-services-2024>
18. Ukraine: Freedom on the Net 2024 Country Report, URL: <https://freedomhouse.org/country/ukraine/freedom-net/2024>

REFERENCES:

1. E-democracy | Social Sciences and Humanities | Research Starters - EBSCO, Available at: <https://www.ebsco.com/research-starters/social-sciences-and-humanities/e-democracy>
2. United Nations. UN E-Government Survey 2022: The Future of Digital Government. New York: UN, 2022. Available at: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2022>
3. Karpenko O.V. (Red). (2020) Tsyfrove vriaduvannia [Digital governance]. (Monohrafiia). Kyiv: IDEIa PRYNT, 235s.
4. Klimushyn P.S., Serenok A.O. (2010) Elektronne uriaduvannia v informatsiinomu suspilstvi [E-Governance in the Information Society]: Monohrafiia. Kh.: Vyd-vo KharRI NADU «Mahistr», 312 s.
5. Coeckelbergh M. (2024) Democracy as Communication: Towards a Normative Framework for Evaluating Digital Technologies. Contemporary Pragmatism. Vol. 21(2). P. 217–235. DOI: <https://doi.org/10.1163/18758185-bja10088>
6. Kontsepsiia rozvytku elektronnoi demokratii v Ukraini ta plan zakhodiv shchodo yii realizatsii [Concept of e-democracy development in Ukraine and action plan for its implementation]: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 08.11.2017 № 797-r. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-p>

7. From digital promise to frontline practice: new and emerging technologies in humanitarian action – WeRobotics, Available at: <https://werobotics.org/assets/Documents-Reports-PDF/OCHA-Technology-Report.pdf>
8. EDEM – Platforma elektronoj demokratii Available at: https://e-dem.ua/about_us
9. UN E-Government Survey 2024 – Public Institutions, Available at: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2024>
10. Moreno-Cabanillas A, Castellero-Ostio E, Castillo-Esparcia A. (2024) Digital Communication and Social Organizations: An Evaluation of the Communication Strategies of the Most-Valued NGOs Worldwide. *Future Internet*. No. 16(1). DOI: <https://doi.org/10.3390/fi16010026>
11. EGOVKB | United Nations > About > Overview > E-Participation Index - Public Institutions, Available at: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/About/Overview/E-Participation-Index>
12. Global Trends in E-Government, Available at: <https://desapublications.un.org/sites/default/files/publications/2024-09/%28Chapter%20%29%20E-Government%20Survey%202024%201392024.pdf>
13. 5.9 E-participation – National Policies Platform – European Union, Available at: <https://national-policies.eacea.europa.eu/youthwiki/chapters/finland/59-e-participation>
14. UN E-Government Survey 2024: Tough Road Ahead – The RegTech, Available at: <https://reg-tech.co/2024/10/09/2024-un-e-government-survey-review/>
15. Digital Transformation Under the Pressure of Circumstances Available at: <https://voxukraine.org/en/digital-transformation-under-the-pressure-of-circumstances>
16. 5 instrumentiv lokalnoj demokratii, yaki efektyvno pratsiuut pid chas viiny [5 tools of local democracy that work effectively during war] Available at: <https://www.irf.ua/5-instrumentiv-lokalnoyi-demokratii-yaki-efektyvno-pracyuyut-pid-chas-vijny/>
17. Analytical report “Opinions and views of Ukrainians on state. Available at: <https://www.undp.org/ukraine/publications/analytical-report-opinions-and-views-ukrainians-state-electronic-services-2024>
18. Ukraine: Freedom on the Net 2024 Country Report Available at: <https://freedomhouse.org/country/ukraine/freedom-net/2024>

УДК 340.12:342

JEL D73, D83, H11, H83

Гіржева Ольга Миколаївна, доктор економічних наук, Державний біотехнологічний університет. **Крاليا Вікторія Григорівна**, кандидат економічних наук, Державний біотехнологічний університет. **Міненко Софія Іванівна**, докторка філософії з менеджменту, Державний біотехнологічний університет. **E-демократія як інструмент формування та реалізації соціально-гуманітарної політики: управлінський та комунікативний виміри.**

У статті досліджено електронну демократію як комплексний інструмент формування та реалізації соціально-гуманітарної політики крізь призму управлінського та комунікативного вимірів. Обґрунтовано, що е-демократія в умовах цифрової трансформації виступає не лише технологічним механізмом надання електронних послуг, а й концептуально новою моделлю взаємодії держави, громадянського суспільства та індивіда. Визначено, що її функціонування базується на поєднанні принципів прозорості, інклюзивності та людиноцентричності, що забезпечує розширення можливостей громадян щодо участі у прийнятті управлінських рішень. Розкрито управлінський вимір е-демократії, який передбачає модернізацію системи публічного управління шляхом дебюрократизації процедур, розвитку електронної участі, використання відкритих даних, інструментів великих даних та штучного інтелекту для прогнозування соціальних потреб.

Ключові слова: е-демократія, електронне урядування, соціально-гуманітарна політика, публічне управління, цифрова комунікація, громадянська участь.

UDC 340.12:342

JEL D73, D83, H11, H83

Olga Girzheva, Doctor of Economic Sciences, State Biotechnological University. **Viktoriia Kralia**, Candidate of Economic Sciences, State Biotechnological University. **Sofia Minenko**, Doctor of Philosophy in Management, State Biotechnological University. **E-democracy as a tool for the formation and implementation of social and humanitarian policy: managerial and communicative dimensions.**

The article examines e-democracy as a comprehensive tool for the formation and implementation of social and humanitarian policy through the prism of managerial and communicative dimensions. It is substantiated that e-democracy in the context of digital transformation is not only a technological mechanism for providing electronic services, but also a conceptually new model of interaction between the state, civil society and the individual. It is determined that its functioning is based on a combination of the principles of transparency, inclusiveness, accountability and human-centricity, which provides for the expansion of citizens' opportunities to participate in making managerial decisions. The managerial dimension of e-democracy is revealed, which involves the modernization of the public administration system through debureaucratization of procedures, the development of electronic participation

(e-participation), the use of open data, big data tools and artificial intelligence to predict social needs. It is shown that the digitalization of the social and humanitarian sphere contributes to increasing the efficiency of resource allocation, reducing corruption risks and strengthening trust in institutions. Within the communicative dimension, attention is focused on the transformation of the public sphere and the transition from one-sided information to two-sided deliberative dialogue. It is substantiated that digital platforms create conditions for the formation of new models of civic participation - from e-information to joint decision-making. The international experience of leading countries in e-government is analyzed and the specifics of the development of digital democracy in Ukraine, in particular under martial law, are determined. Key challenges to the development of e-democracy are identified: the digital divide, cybersecurity risks, the problem of personal data protection, and growing distrust of digital services. It is proven that further institutionalization of e-democracy requires a comprehensive state policy aimed at the development of digital literacy, the ethical use of artificial intelligence, and strengthening cyber resilience. It is concluded that e-democracy is a strategic tool for forming a sustainable, inclusive and adaptive socio-humanitarian policy focused on expanding the subjectivity of citizens and ensuring the democratic development of society.

Key words: e-democracy, e-government, social and humanitarian policy, public administration, digital communication, civic participation.